

Ese de două ori în săptămâna: Joi și Duminică; era cându va prezintă importanța materialelor, va fi de trei sau de patru ori în săptămâna.

Prețul prenumerării.

pentru Austria:

pe anu intregu	8 fl. v. a.
" diumetate de anu	4 fl. v. a.
" patruri	2 fl. v. a.
pentru România și străinătate:	
pe anu intregu	12 fl. v. a.
" diumetate de anu	6 fl. v. a.

Pesta, in 1. iuniu n. 1872.

Conscierile de alegatori în cele mai multe comitate s-au încheiatu, a numi și prin părțile locuite de romani. Reparturile căte ni sosira, numai pucine ni sciu vorbí de resultatu bunu; cele mai multe striga la ceriu pentru volniciele comisiunilor conscripțorie, cari — pentru partit'a guvernului conscrisera frundai si iérba, ér pentru partit'a națiunale sciura sè faga dificultati căte si mai căte, si respinsera pre poporul nostru cu mîile!

Acuma e periodulu *reclamatiunilor*. Recomendâmu intielegintie nôstre națiunale sè reclame in tota privint'a, cu gramad'a, sè reclame atâtú pentru cei fora dreptu respinsi ai nostri, cătu si pentru cei fora dreptu inscrisi ai contrarilor nostri. Scim noii că — n'avemu a ne asteptá la dreptate din partea contrarilor nostri de la potere; insa — nu face nemica; trebuie sè *reclamâmu*: a) pentru a dovedi că *principemu nedreptatea*; b) pentru a avé arme séu date contra loru la timpulu seu; c) pentru a dovedi lumiei că — acesti ómeni, acésta clica apucata la potere, numai prin volnicia si nedreptate se pote sustiené la potere, si că constitutiunea si preste totu *legea* in man'a dloru — nu este decât o masca dupa care 'si ascundu facia loru absolutistica.

Sè reclame deci toti din tóte partile! Si — pentru ca ai nostri cei pessimisti, sè nu despere, si sè pricépa si mai bine importanta si necesitatea *reclamatiunilor*, éca li vom dá aici o mica proba despre intentiunea nôstra intr'o parte practica.

Déca s'ar adeverí, ceea-ce ni se spune, si déca ni s'ar aduná si dá date positive despre aceea, că — buna óra in Sasca, dd. din comisiunea conscripțoria, dupa parol'a supremului comite: „*faci' ori ce veti vré, numai Babesiu sè cada!*“ — pre candu pre economii romani cu pamenturi si mosii de 15, 20 si 30 de fl. dare, cari pururia au fostu inscrisi, dupa regul'a „*sic volo, sic iubeo*“ — asta data, ii-au respinsu, — d'alta parte au inscrisu — sute de dileri, de slugi ai domnilor, fora nici o avere si dare, au inscrisu căte duoi si trei alegatori dintr'o casa, fora nici cătu séu numai cu căte 2—3 jugere de pamentu, — déca dicemu s'ar adeverí acésta, si déca in urm'a reclamârilor facute, acésta lotria de dreptu nu s'ar corege nici de comisiunea centrala, nici de ministrul celor interne, atunci noi, redimati pre datele ce ni s'ar tramite, in facia lumei ii-am inferá pre domnii, atâtú cei din comisiunea conscripțoria, cătu si pre cei din comisiunea centrala, si din ministeriu — cu titlulu ce li se cuvine, de hoti si talhari de dreptu si de lege, si astfelui ii-am silí — séu sè inghită si sè taca si sè-si recunoscă — rusinea, séu sè ni faca procesu naintea juratilor; in care din urma casu am avé dorit'a ocasiune, de a constată in facia lumei si prin judecata solena — hotiile si abusurile ce si permitu domnii stepanitori in contra legei si dreptatei; astfelui dovedindu-i de despoti si tirani, sub masc'a de constitutiune!

Desi durerosu lucru, totusi mare cascigu ar fi acésta pentru — Monarchu, patria si umanitate; căci — nime apoi nu s'ar mai poté indoi — despre caracterul si tient'a si medilócele clichei de la potere, si — semtiulu de onore si de demnitate ar ingagiá pre Monarchu si pre toti ómenii de bine, si pre tóte popórale iubitórie de patria, a pune iute

capetu unei sisteme politice si unei carmuiri atâtú de vatematórie de dreptu si de lege!

Repetim deci: *sè reclame toti, si sè adune date cătu mai multe, si sè ni le trimita cătu mai curendu*, si sè fia incredintati că — vom scí sè aflâmu bub'a celoru fora-de-lege, si vom isbí in ea cu pumnulu, ca sè plesnésca si sè se vindece — spre binele tierei si alu omenime! Fora date séu dovedi insa — acésta nu este cu potintia. —

Intre intemplamintele de diua, *resultatul alegerilor dietali in Croatia*, absorbe totu interesulu. O grea lovitura a fostu acésta — mercuria trecuta, pentru ministeriulu magiaru si politic'a sa! Dintra 75 deputati alesi, 50 esira in contra, si abia 25 pentru guvernui. Trei alegeri nu sunt inca in curatu.

Astfeliu națiunea croata, in conscientia dreptului si demnitatei sale națiunale, nepasata de presiunea si coruptiunea infroscata ce-si permiteau ómenii potersei, spuse lumiei susu si tare, că — *nu i place, nu i trebuie*, respinge de la sine o tutela volnica, daunosa si rusinatória, ca a domnilor magari, astadi la potere!

Natiunea croato-serba prin acésta dede o noua, eclataante proba de vietia. Pre o astfeliu de națiune tiranii si despotii potu s'o cerce, s'o calce si asuprasca — timpu indelungatu: dar sè si o supuna si faca unélta — nice' candu!

Acum domnii de la potere se managie eu „virilstii.“ adeca cu cei 45 de magnati ce — dupa nascere si avere au votu in Dieta. Si éta! acest'a e adeveratul caracteru alu acestui ministeriu ungurescu. Candu poporulu 'si deschide ochii, si-lu cunoscé si parasesce, elu 'si ie refugiu la — *fictiuni de dreptu!* Dar — pare-ni-se că si aci va sè se insiele cumplitu; căci si intre magnatii Croatiei sunt multi ómeni de inima, cari voru tiené cu poporulu si cu dreptatea.

Salutamu invingerea partitei națiunale in Croatia! Diorile se ivescu. —

Program'a din Aradu.

III.

Punctulu alu 3. preciséza pusetiunea romanilor din Ungaria si Banatu facia cu fratii loru din Transilvania.

Din capulu locului se accentua că nu voim a prejudecă decisiunilor unei conferintie generali a romanilor din Transilvania. Acésta dechiaratiune erá neaperatuo de lipsa: a) pentru că Transilvania insasi isi cunoscé mai bine lipsele sale si dispusetiunea sa politica, prin urmare este dens'a mai compatinte a-si croi direptiunea sa politica, si e mai indreptatita siindu că se tractéza de a dreptulu si mai aprope — de ea; b) pentru a delaturá de la noi veri ce spitiune de unu amestecu necompetinte, prin urmare daunosu, in caus'a fratilor nostri; c) pentru a preventi si a astupá gurele celor'a cari, ca sè turbure bun'a intielegere si conlucrarea intre noi, denega fratilor loru din Ungaria si din Banatu veri ce pricepera si veri ce sentiu pentru chiar'a si sant'a causa a Transilvaniei. Estremii schmerlingiani cu estremii andrasisti, sub cuventu de buni națiunalisti romani transilvaneni, isi dau man'a ca impreuna sè nege fratilor loru — ceea ce n'au cutedat sè nege lui Schmerling si Andrassy, pricepera si sentiulu pentru caus'a Transilvaniei. Astfelui in fapta densii paru a tiené că Schmerling si Andrassy sunt mai ro-

mani la inima si creri, de cătu ce suntemu noi.

Fia inse veri cari mistificatiunile seu incapătinările contrarilor nostri, ale celoru veduti si ale celoru neveduti, adunanti'a din Aradu nu pregetă a spune că „*există identitate de interes între românii din cîci si între cei din colo de Dealul Mare*“, va se dica: interesulu loru este si alu nostru, dreptulu loru este si alu nostru; si unii si altii suntem națiunea romana. Si apoi — sè nu simu óre indreptatiti a lucră pentru aceste interese si drepturi? Credemu că — suntemu si, intru cătu suntemu, i spunem Trniei că calea pe care vom merge lucrându, este proiectul de resolutiune din 1868, formulat prin concursulu si alu nostru si alu loru. Totodata, in poterea acestei identitati de interes ceremu de la dens'a numai, ca daca cumva in conferint'a eventuala s'ar pronunciá pentru alegeri la dieta, sè *nu aléga barbatu de principie contrarie*.

Sè nu ni fia iertatu a profitá de pusetiunea fratilor nostri din Trnia, atunci candu cercàmu a profitá anca si de pusetiunile altoru națiuni d. e. a celei serbe, croate etc.? Se 'ntielege, fora astricta cătusi de pucinu. —

IV.

Articolul de lege XII din 1867, *impărindu imperat' a intre nemți si unguri*, inaugura pentru națiunalitati o epoca de apesare atâtú de amara, cum n'o sentisera pana aci, de candu li s'a deșteptatu conștiint'a de sine.

Amu mai fostu apesati, dar ni se ascultau tanguirile, cari ni era é iertatu a le duce la tronu, fiindu tronulu — totulu. Ministri tronului ne mangaiau cu promisiuni, dintre cari unele mai bagatele se si impliniau. De candu inse cu articolul XII, ca baza fundamentale a constitutiunei unguresci, de ne tanguim, ni se dice: „*Déca nu-ti place, du-te afara din tiéra!*“ Asiá a disu ministrulu Wenzheim catra o deputatiune națiunala ce i se tanguiá. Sunt acestea cuvinte de ministru constitutiunalu si de omu cu minte si liberu?

Este amaru absolutismulu candu apesa unu singuru omu, mai amaru candu apesa o casta séu partita, dar celu mai amaru si nesuferitu candu o națiune apesa pre alt'a. Acestu din urma s'a inceputu cu art. XII, si de aceea ni este apesarea de atunci in cîci mai amara.

Amara ni este nôa apesarea de la acestu articolu de lege; éra națiunei unguresci nu aduce nici unu folosu, căci diet'a ungurilor a cautatu sè dee pentru acestu articolu, sè dee de la sine o parte din dreptulu ce-lu avea nescirbatu, dreptulu de a votá milit'a si bugetulu ei — pentru tiéra; — celu mai ponderosu dreptu alu representantiei unui poporu, si celu mai necessariu pentru libertate.

Éra cercustanti'a, că din apesarea națiunii n'a profitat de felu progresulu moralu séu intelectualu alu ungurilor, — a facutu pre căt'i va corifei unguri, de pledéza contra apesării nôstre: sè nu ne despoiamu (dicu densii) pre noi insine de libertate, facendu legi contra libertatei, de tema ca nu cumva s'o folosesc națiunalitatile. Ne temem ca națiunile ni-ar luá libertatea, si noi ni-o luámu si o incatenâmu insine!

Noi sperâmu ca in lupta se va sporii numerulu acelorungiunguri, cari se recunoscă cumva nu este bine sè nadusiésca libertatea fora de motivu positivu, numai pre simple naluciri inspaimantatorie, respondite prin maiestria de contrarii nos-

Prenumeratuni se facu la toti dd. corespondinti ai nostri, si de-adreptul la Redactiune Stationsgasse Nr. 1, unde sunt a se adresa si corespondintiele, ce privesc Redactiunea, administratiunea sér speditură căte vor fi nefrancate, nu se vor primi, éracle asonimnu se vor publica.

Pentru annunț si alte comunicatii de interesu privatu — se respunde că 7. cr. d'linia; repetirile se facu cu pretiu scadintu. Pretiu timbrul căte 80 cr. pentru una data se antecipa.

ALBINA

tri comuni. Ast'a o sperâmu cu atât'a mai vertosu, fiindu că ei insisi, partit'a loru opositiunala, ni-au imbiatuit a combate impreuna — acestu articlu, — care combatere s'a trecutu, dreptu resolutiune, in punctulu alu 4. din program'a nostra națiunala.

Cu adeveratul sunt multi unguri cari, amagiti de interesele materiali momentane, de venitele ce li dă apesarea nôstra, — nu vor sè ni recunoscă dreptulu la eliberare.

Natiunea ungurésca inse, trebuie sé se lumineze a intielege că, daca a facutu ea ceva progresu materialu, are sè multiemésca bratelor sale de candu munc'a e libera, de la 1848, dar nu apesării nôstre. Cei ce tragu folose din apesarea nôstra, nu folosesc ungurilor ci numai intereselor egoistice private ale loru, si la casu de lipsa sunt gat'a a profitá si din apesarea ungurilor. Candu se ingrăsia, mergu mai departe. Capitalele unor asemenei ómeni, nici candu nu sunt capitale națiunali nici la unguri nici la alta națiune.

Luminandu-se națiunea ungurésca, sperâmu că-si va pronunciá judecat'a condamnatória si a supr'a acestor ómeni. —

O manifestatiune grandiosa.

Cine ar fi dorit u sè veda si sè cunoscă unu popor multumitoriu, unu popor essalatu de insufletire, acel'a trebuiá sè fia fostu dominec'a trecuta dupa médiadi, in Racasdia, langa Oravita, cerculu electoral Sasca.

Atunci Babesiu, celu-ce de trei ori a reprezentatul acestu cercu in Diet'a Ungariei, s'a infacisatu naintea alegatorilor sei, pentru de a dă séma despre activitatea sa.

De cinci septembani si mai bine, poporul acestui tienutu — duoue a dorit u si asteptatul diu'a-nópte, — pre iubitul seu representante si — o plóia buna. Dominec'a trecuta induratulu oeriu, un'a dupa alt'a i-a implinitu ambele dorinte.

Fericitul popor, acestu popor, carele — poteriu in credintia si vertute, iubesc munc'a, binele si adeverulu, si in mediocul suferintelor sale pentru dreptate, nu cade cu inim'a, nu taberesce, nici despera, si in mediocul unui timpu corrupt si unei lumi mincinose, nu se poate strică! Despre acésta elu a datu probe si va mai dă.

A dorit u sè-i vina o data Babesiu in mediocul seu, sè-lu mangaia in timpulu gónei si alu necasului; ér Babesiu i-a disu, că — va veni, insa foră de veste, candu nime nu-lu va astepta! Si a trecutu dina dupa diua, si septembra dupa septembra, si nici unu trenu n'a sositu la statiunile drumului de feru Jamu si Racasdia, foră sè fia fostu intempinat si observatul de multime de popor, — pentru ca nu cumva mirele sè vina si sè afle pre mirés'a nepregatit!

Nu va prendre deci pre nime mirare déca vomu spune, că sambat'a septembra trecute, trenulu ce de catra Jassenova pe la 9 óre intră in teritoriul cercului, in data aci la otaru fù si elu intempinat de multe si vine „*să traiesca Babesiu!*“ cari din minutu in minutu se repetau de numerosele grupe ce stateau postate pre langa drumu. Babesiu éra pe trenu, dar poporul nu scia, si elu nu se areta. Abia in Jamu elu fu observat, unde la gara multime mare era adunata si Babesiu trebul sè iose uru minutu in mediocul ei si sè-i indrepte pucine cuvinte salutatórie. — Totu asemenea a urmatu si la cea mai de aproape statiune in Racasdia, numai cătu aci poporul nu era de capulu seu, ci ou dd. preotii si invetiatori si onoratori in frunte.

Babesiu trase dreptu la Oravita, unde sute de popor de prin satele vecine erau tocmai adunate pentru înființarea unei reunioni

de creditu reciprocu sub egid'a institutului economicu națiunale „Albina.“

Cine ar poté sè descria, placut'a suprindere si essaltat'a primire ce urmă! Babesiu gasi multi amici si cunoscuti adunati si-si potrecu mai multe óre cu poporulu; in fine elu anunciată, ca sè se scia, ca manedi, dominica la 3 óre dupa médiadi, va fi in Racasdia, unde doresce a vorbi cu poporulu.

A fostu destulu atât'a.

Candu domineca dupa prandiu, Babesiu intr'o carutia, insocitu de dd. S. Mangiuca si Traianu Miescu, venindu de catra Oravita, se apropiă de otarulu Racasdiei, 4 calareti ilu intempiara, caroru curențu se insocira alti 4, apoi in totu minutulu mai alti si alti nuoi, cu cele mi viue strigări de — „sè traiésca!“ La otaru ilu asteptă in vr'o 7 trasuri o deputatiune de 24 fruntasi ou 7 domni preoti; dintre acestia unulu ilu bineventă in modulu seu credintiosu si multiamitoriu, ér Babesiu ruspuse; dup'a ceea conductulu se puse in miscare; calareti si trasurile din minutu in minutu se multiau, in cătu candu ajunsera sè intre in comuna, procesiunea erá imposante si se parea infinita!

Racasdia este o comuna mare si frumosă; ea se imbracase tota in serbatore, si strat'a mare, pe care trecea conductulu, erá indesuata de poporu, carele cu micu cu mare, cu teneru cu betranu, esise spre intempiarea multu dobitului óspe. Conductulu, petrecutu de urările „bine ai venit“, si „sè traiésca!“ — trase in piati'a cea spaciósa de naintea scólei. Aci poporulu erá adunatu cu mfile, capu la capu, desu iudesuitu, in cătu trasur'a nu potea sè petrunda. Câti-va nuci vechi si mari de pre acestu locu, erau incarcati in tóte crengile loru, de stau sè se rumpa, pre cum s'au sì ruptu unii. Candu carut'a se oprí, poporulu dede navala a sup'r'a ei din tóte pàrtile si apucă pre Babesiu si-lu duse in triumfu, pana la o mósa mare, ce erá asiediata la umbr'a unui nucu si asternuta cu unu covoru; pre acést'a elu fi postatu, inchinandu-se si salutandu in tóte pàrtile, ér poporulu apropiandu-se si sarutandu-i manile si vestimentele.

Acestu momentu a fostu maretu, acésta scena impunatória; Babesiu s'a sprimatu mai tardiu, că — in vieti'a sa nu si-a parutu, nu s'a semtitu atât'u de micu si nepotintiosu, ca si in faci'a acestei multimi, essaltate prin entuziasmulu iubirei si credintiei sale!

Multa timpu a trecutu, pana sè se face liniște.

O sè spunemu multe; Babesiu a incerputu a vorbi poporului seu, fratilor sei pré iubitii, si i-a vorbitu peste duoué óre, intreruptu de o suta de ori de aprobari, aplause si vivate frenetice, si i-a spusu, i-a splicatu că, ce este lupt'a nostra, si ce rola are elu in ea; si i-a spusu si i-a splicatu că — ce este statul séu tiér'a si vieti'a de statu; — i-a spusu cum o mana de ómeni, devenindu prin istetimia si cutesarea sa la potere, tinde pururia de a si-o conserva si asecură si prin ea tóte folosele tie-rei; cum — de alta parte multimea, poporulu tinde a cascigă si elu o parte din folosele tie-rei; cum — cei pucini stepanitori pretindu că — tóte căte ei facu, sunt bune si trebuie sustinute; ér d'alta parte poporulu semte si pricepe că, multe de ale domnilor sunt rele si stricatióse pentru poporu si ar trebui indreptate; — cum din acésta diferintia si lupta se nascu partitele: ceea ce tiene cu cei pucini stepanitori, partit'a guvernului, conservativa, dédiana; ceea ce tiene cu poporulu, cu multimea, partit'a oposi-tiunale, democratica, a stangei. Si-apoi a adausu Babesiu: „totu natulu deci, sè puna man'a pre inima si sè se intrabe cu sinceritate: déca óre elu este si pote sè fia multiamitu cu legile si cu faptele séu portarea celor pucini de la potere? Si — déca i va spune mintea si inim'a că — da, atunci sè tienă cu domnii de la potere; ér déca mintea si inim'a i va spune — ba, atunci ca omu de ómeni'a sè tienă cu opositiunea!“

„Pan' la móre, dle; numai domnii facu mari nedreptati si multe tiranii cu noi, si protodnostru tienă cu ei!“

Acest'a a fostu respunsulu inimiit. Babesiu apoi a splicatu temerea dloru de partit'a națiunali si a adausu mangaieri pentru poporu — in dreptatea causei sale si in bunatatea lui Ddieu, si molcomindu, a mai adausu si scusari pentru dd. si pentru contrarii sei si ai poporului; in fine a incredintat poporulu că — domnii tare se insiala candu credu, cumca scotindu-lu pre elu, prin fórtia si insielatiune din Dieta, vor scapă de elu: „nu vor scapă de mine, cu cererile mele de dreptate pentru poporu — pre cătu timpu

mi va dă Ddieu viétia, ba nici dupa móretea mea! — caci cererile de dreptate nu peru si nu se asiadia, pana nu se implinescă !!! si — pana candu ele nu se implinescă, cei de la potere nu vor avé pace si odihna; pentru că multimea nu-ii pote iubi si stimă, dar — nici de temutu nu se mai teme de ei!!! — astfeliu stepanirea loru este fora basa si — curendu tardiu ei trebuie sè-si caute si aflu basa in dreptatea catra poporu!

In acestu tonu Babesiu a vorbitu — despre tóte, preste duoué óre. De facia au statu si au ascultatu — afora de multimea poporului cu numerosi dd. preoti si invetiafori si comercianti si in-lustriasi ai nostri, si unii dd. straini din Sasca si de prin prejuru, in fine dñii Biró, pretorele cercului si famosulu Bordanu, comisariul de securitate, romanu contrariu romanilor!

Multe si pré caracteristice episode ar fi de insemnatu, dar — ar trebui sè scriemu unu tomu voluminosu. Amintim numai unele. — Omenii se plangeau că loculu de alegere arbitraminte s'a pus la Sasca. Babesiu li dise, sè céra printro' suplica catra comit. centrale a se repune la Racasdia; in casu de negativa insa, si sè mérga ori unde voru fi chiamati. La acésta dlu Bordanu cutesă a strigă: „la Sasca!“ — unulu din poporu insa i dede in data resu-petu: „sè preste Dunare si mare, domnule!“

Babesiu constata că — Sasca este — dora unicul cercu in tieira, unde alegerele pururia s'au facutu fora unu pacharu de rachiui si unu crucieru cheltuiala; la acésta din mai multi pàrti resună: „La noi numai blasphemati viu sè ne cumpere cu bani si amagésca cu beaturi!“

Plansorile pentru denegarea dreptului de alegere — celoru cu avere, ér d'alta parte inscrierea cu sutele a celoru fora nici o avere — se repetau totu mereu; Babesiu le curmă cu observatiunea: „Ei bine, ce mai vreti, candu dñii de la potere, contrarii nostri, astfelui pri-cepu dreptatea! D'apoi că tocmai prin ast'a ne deosebim noi de ei. Acum vedeti insi ve că, de ce nu potu eu, ca omu de omenia, sè tienu cu ei, ci cauta sè me totu luptu in contra loru!“

Abia Babesiu incheia si pleca — petrecutu de sute, candu ceriulu se deschise si-si versă binecuvantarea sa in form'a unei pluoi bune si manose; dar pluóia — cătu de buna, nu impedece pre poporu, atât in Racasdia cătu si in Jamu, a pretrece treunul cu gramad'a, strigandu cu vóce nalta: „Sè traiésca Babesiu!“

Abusuri si escese electorale.

Vaierările ce se redica de prin mai tóte pàrtile locuite de romani, pentru abusurile, insielatiunile, corupțiunile si volnicetele — oficiali si oficiose, la conscrierea de alegatori si facia de poporulu nestricatu, ce tiene la caus'a națiunale, — aceste vaierările sunt ne mai pomonite, si ele ar fi calificate de a face pre romani sè créda, că domnii stepanitori si-au facutu vecsarea si batjocurirea nostra de problema a ste-panirei si au conspiratu toti cu totii in contra nostra, — déca asemenea vaierările nu s'er manifeste de prin cercurile unguresci inca si in mai infioratòria mesura!

Insusi „P. Napló“ organulu partitei guvernamentale se spreme: *Si in celu mai inde-lungu-rabdatoriu omu cloctesce sangele, candu vede derimarea de dreptu si lungulu siru alu infernaleloru abusuri de lege!*

Déca la noi eschidu sute si mfi de la alegere, in contra legei, apoi tocmai asié facu si la unguri, si la serbi, si la slovaci.

Déca la noi arestéza pre cei ce striga: „sè traiésca cutare candidatu națiunalu, apoi la unguri — pusca pandurii a sup'r'a unor'a ca acestia!

Daca la noi domnii adapa si imbéta si terorizéza poporulu, si facu prim cei ametiti si amagiti scandale publice, apoi la altii, si a nume la unguri, cari sunt mai ageri si mai essaltati de cătu noi, la acestia le facu tóte cu cérne, in cătu candu le cetim uacelea prin diferitele foi, magiare, ni vine a crede că — a disparutu dintrómeni ómeni'a, si că semtiulu de dreptu si dreptate, respectulu de lege si de adeveru — s'a prefacutu in ura si furia!

In unele locuri prin acésta ura si furia dejá s'au intemplatu omoruri si chilaviri! Apoi ce sè mai dicem noi?

Numai un'a, o mesura blastemata, unu modu de asuprire — este, ce — dupa reporturile foilor unguresci, nu afilam aplicandu-se pre aiurea de domnii de la potere, decătu numai in pàrtile locuite de romani, — este ci-tarea sistemateca a tuturor intelectualilor

nostri din poporu, a nume a preotilor si invi-tatorilor nostri națiunali — naintea dnilor pretori, „ad audiendum verbum domini,“ adese ori chiar si arestarea unuia séu altuia dintre cei mai activi, si detinerea loru sub careva pretestu, pre timpu mai lungu, — in in-chisore.

De a rondulu mi ti-ii ieu pre națiunalisti nostri si poruncindu-ii la sine, mi ti-ii mustra si infrunta că sunt agitatori periculosi, că vate-ma legea, stepanirea si pre MSa chiar! apoi mi ti-ii amenintia, că vor fi trasi in judecata, că si vor perde posturile, că vor fi persecutati pururiá si nu vor avé pace in veci! etc. etc.

Acest'a este unu abus de potere dintre cele mai cutesatòrie. Vai de tiér'a si constitu-tiunea unde atare abus se pote intempla fora resbunare legal! Noi — dorere am ajunsu pre acésta dôga.

La atât'a a adus lucrulu — parintescul guvernă magiaru alu Maiestatei Sale si cu pa-triotic'a si moral'a sa partita deakiana!

Acestea sunt folosele, virtutile, prin cari acestu guvern se recomenda tierii si tinde a se sustiné la potere!

Adeverul insa, pre carele toti incepui alu semti si a-lu cunosc — e, că domnii de la potere, prin portarea loru ca atari, dau cea mai eclatante dovédă lumei, cumpă — nu numai nu pri-cepu adeverat'a libertate, nu numai nu pre-tiuescu si nu sciu sustiné o adeverata consti-tutiune, ci că tocmai din contra, lucra din re-spoeri, prin moduri absolutistice, relegali si nelobiali, pentru absolutismu.

Presupunerile nôstre de 12 ani in cõci, tóte vinu a se adeveri de intemeiate si in-derate.

Atât'a spre mangaierea asuprului nostru poporu. —

Representatiunea

*Municipiul districtualu de Fagarasiu din Transilvania, substernuta Ministeriului regiu de interne in cau-sa a alegiloror pentru Dietă. *)*

Escentientie Sale, domnului Ministrului regiu un-grescu de interne in Buda!

Cu respectu la inalt'a ordinatiune a Es-centientiei Tale din 10 maiu anulu curinte nr. 14,292, relativa la operatulu comisiunei munici-pali pentru alegerele dietali, comisiunea mu-nicipale, intrunita astadi in siedintia straordinaria si ie voia, pre basea §-lui 16 alu articlu-lui de lege 42 din anulu 1870 a substerne cu umilitia urmatóri'a

Reprezentatiunea.

Prin nalt'a ordinatiune susu memorata s'au cassatu tóte conclusele comisiunei munici-pali, aduse in siedint'a din 4 a lunei curinte, referitorie la lucrările preparatorie pentru vi-toriile alegere dietali, si totu d'o data Escenten-tia Ta ai binevoitu a ordiná:

1. Ca loculu de alegere pentru unulu din ambe cercurile electorale ale acestui districtu se defigu in urbea Fagarasiu;

2. ca conscrierea alegorilor in cerculu electoral, la care va fi incorporat Fagarasiul, se se efectuesca prin una comisiune de 4 mem-bri, din cari fie-care din ambele municipie es-mitu căte 2 membri;

3. ca urbea Fagarasiu se aiba dreptulu a-si alege unu comitetu centrala electorale in-dependinte de acel'a alu districtului;

Nainte de a reprosentá specialmente la fie-care din aceste dispusetiuni ale Escentientiei Tale, comisiunea municipale nu pote intrelasă in deplina lealetate de a dă spresiune sentiemintelor sale de dorere si adenca vatemare, că anu-larea concluselor din 4 maiu a. e. a urmatu la unilateral'a si direct'a aretare a unei minorităti numai de doi membri din comisiunea municipale foră a fi acceptat celu pucinu so-sirea actelor si concluselor nostro, din cari Escentientia Ta securaminte ai fi avutu ocasiune a Te convinge, că concluselor cestiunate au fostu aduse in tóta form'a legal.

Comisiunea municipale se vede vatemata in sentiu-seu de legaletate, caci a credutu si crede, că intr'unu statu constitutiunale principiu de dreptu „audiatur et altera pars,“ nu va poté fi ignorat.

Acestui municipiu i place a crede, că procederea acésta pote sè fia efussul numai unei informatiuni pré sinistre, care va fi nem-

*) Publicamu acestu pré interesanta actu, pentru scopu ca cettitorii nostri să se convingă despre uneltrile guvernului magiaru de astăzi chiar si facia de unu municipiu întregu, cu carele tocmai asié pasiesce de arbitru, ca și dñii pretori facia de romani particulare din poporu!

R e d.

cita indata ce Escentientia Ta Te vei indură la úactu de motivele cu totulu legali, de cari a fostu condusa comisiunea municipale la 4 maiu 1872 candu aduse cestiunatele concluse.

ad 1.

De candu urbea Fagarasiu e autonoma si in respectulu administrativ cu totulu inde-pendinte de districtulu Fagarasiului, s'a datu ocasiune pana adi de 2 ori a alege ablegatu dietale in comunu, adeca la anulu 1866 si la 1869. Articolul de lege XLII din 1870 §-lu 88 nu a datu urbei Fagarasiu mai multu dreptu de autonomia de cătu a avutu, si in specia, atingatoriu de dreptulu de alegere de ablegatu remase in accasi relatiune in care fu, si in care se afla de exemplu si urbea Regimulu-Sasescu facia de comitatulu Turdei.

Pre basea §-lui 88 alu suscitatului art. de lege, urbea Fagarasiana dara nu are titlu de dreptu a pretinde ca loculu de alegere sè fia in sensul seu.

Cu atât'a mai pucinu se pote justifică vo-tulu minoritatei in acésta privintia cu §-lu 5 din articolul de lege V. posisionanu din anulu 1848.

Dupa principiulu de dreptu, că exceptiunile sunt a se interpretă totdeun'a strictu, si nici una data se potu aplică la alte casuri, ob-serva comisiunea municipale in umilitia, cumca §-ulu 5 alu citatului articlu se pote aplică numai la urbele speciale insemnate la punctu B) alu acestui §. 5, articolul V. posisionanu din 1848, — la urbea Fagarasiu insa cu atât'a mai pucinu, caci la aducerea acelei legi in 1848, acésta urbe ca municipiu nu a esistat, prin urmare nu a potutu esistă intențiunea le-gislatorului a inzestră si urbea Fagarasiana cu atare privilegiu.

Dara nu se pote aplică §-lu 5 din cita-tulu articulu si pentru aceea, caci in sensul §-lui 3 alu articulului de lege XLIII. din 1868 pentru Transilvania, s'a sustinutu in valore-a sa art. de lege II. clusianu din 1848, si in-structiunea guverniale din 10 ianuarie 1866.

In sensul §-lui 10 alu articulului II. clu-sianu din 1848, dispusitiunile articulului V po-sisionanu numai intr'atât'a au aplicatiune la Transilvania in cătu acele se vor poté im-preună cu principiile conduceatorie ale articulu-II. clusianu si cu impregiurările.

In casulu prezint este mai multu de cătu cere trebuintă evidente, că §-ulu 5 alu legii posisioniane suna expresu numai pentru alegerea deputatilor (377.) uugureni cu referentia la impregiurările locali de acolo; aceste despuse-tiuni din §. 5 sunt de natura exceptiunale pen-tru referintiele din Ungaria, respective pen-tru anumite locuri de acolo, ele sunt dura foră in-doiela numai exceptiunali si nu li se pote, nu este permis u li atribui caracteriu de regula generală. De aici consecint'a juridica este că, aplicarea ad analogiam nu se pote justifică.

Regul'a generale relativa la fipsarea locu-lorului de alegere este expresa in §. 7, punctu a) alu articulului posisionanu susu memoratu.

Afora de exceptiunile tassativu enumerate in §-ulu 5, punctu B, fipsarea locu-lorului de alegere cade dupa legea de susu in dreptulu de auto-nomia alu jurisdicțiunilor, cu privire la nu-merulu populatiunei si comoditatea alegato-riilor.

Cumca opinionea nôstra este basata in lege, se ve si din acea imprejurare, că munici-piu atât'u la anulu 1866, cătu si la 1869 s'a folositu de acesta dreptu, foră nici una impe-decare. Asemenea s'a folositu si se folosesc de elu tóte municipiele investite cu dreptulu ale-gerei de deputatu din Transilvania.

Aici in interesulu adeverului fia obser-vat, că la anulu 1869, cu ocasiunea defigerei locului de alegere la Sierpiani, una minoritate de membri orasiani din comitetulu districtuale inca a protestat contra acelui conclusu, in-sinatul ministeriu regiu de interne n'a aflatu de basatu votulu minoritatei si remase conclu-sulu respectivu in deplina valore, dupa cum probéza protocolul respectivu din anulu 1869.

Considerandu cumca

crede comisiunea municipale, că nu ar fi nici dreptu, nici ecuitabile a constringe pre marea majoritate a alegatorilor de a veni la Fagarasiu, ce este punctul celu mai extremu alu cerului electoral.

Daca la anii 1866 si 1869 aceasta procedura a municipiului, a fostu dréptă si legale, apoi ea este să astadi; caci de atunci nu a urmatu nici una lege, care să fia scosu die activitate §-ulu 7, punctu a) alu articlului V posisionianu si instructiunea din 10 ianuariu 1866.

§-ulu 1. alu instructiunei Escelintiei Tale din 16 aprilie 1872, comisiunea municipale nu-lu vede aplicabile in sensulu atinsu in nalt'a ordinatiune din 10 maiu curinte si nici pote; caci:

a) acestu §-u se provoca expresu la modulu de procedere din 1869, relativ la urbele *Fagarasiu*, *Regimulu-sasescu* si *Rosia-Abrudului*; apoi la anulu 1869 s'a urmatu in sensulu instructiunei din 10 ianuariu 1866, redicata la valore de lege prin §-ulu 3 alu articlului dietale XLIII din anulu 1868, si in sensulu §-ului 7, punctu a) alu articlului V. posisionianu din 1848;

b) pentru că a dă astfelu de intilesu, respective a interpretă legile susu-citate in altu sensu, ce nu l'au avutu si nu s'a practisatu pana acuma, dupa debil'a parere a acestei comisiuni municipali, cader numai si numai in competitiv'a dictie. —

§-lu 44, de care face amintire inalta-aceea si ordinatiune, indreptatiesce pre Escalentia Ta a execută alegorile dietali numai intre marginile legei positive.

Comisiunea municipale nu pote intrelasă d'a Te provocă si la comitatulu Turdei facia de *Regimulu-sasescu*, si la comitatulu Albei-inferior facia de *Rosia-Abrudului*, unde dupa sciintia nostra inca s'a urmatu si se urmădia intocmai.

La astfelu de stare de lucruri nu vedemus temeliul legal, care ar poté fi cu tractarea exceptiunale a juredictiunei nostra, si tocmai ast'a vateama si trebue să vateame aduncu sentimentul nostru de legalitate.

ad 2.

Comisiunea municipale districtuale nu vede aplicabile §-ulu 49, alu articlului de lege V. posisionianu la referintele nostra. Ne-aplicabilitatea acestei legi este evidinte, căt ce se va tienă naintea ochilor §. 48, alu acelei legi, cu care stă in strinsa legatura logica, si foră care nici se pote intilege.

§-ulu 48 si 49 se referesecu numai la acele urbi din Ungaria, cari sunt specialminte insenate la §. 5, punctu B, intre cari firesce că Fagarasiul, care la anulu 1848, nici a esistat ca municipiu, nu apare.

Dara nici este aplicabile aceasta dispusestiune facia de relatiunile nostra locali, caci considerandu că in Transilvania conscrierea alegorilor se intempla din oficiu, mergendu comisiunile respective din comunitate in comunitate, apoi considerandu că deca se va concrede numai acestei unice comissioni conscrierea alegorilor din intregulu cercu electoral, care consta din 42 de comunitati, forte de parte un'a de alt'a, in fine neignorandu si certale, cari se potu nasce in sensulu unei asemenea comisiuni miste, foră esagerare se pote afirmă, că asta comisiune séu nu si-ar poté termină lucrările nainte de 2-3 luni de dile, séu le ar termină numai cu defete, prin cari s'ar dă nasceră la nenumerate gravamini din un'a si alta parte.

Asta dispusestiune comisiunea municipale cu atatuo o vede mai ne-amisurata si in contr'a legei, caci — proba votulu minoritatem alegatu la actele respective, nici că s'a pretinsu din partea acolein, séu a alegorilor din Fagarasiu.

In sensulu instructiunei din 10 ianuariu 1866, §-ulu 1. amintita in §-ulu 3 alu articlului de lege XLIII din 1868, precum si alu acelei date de Escalentia Ta, urbea Fagarasiu, ca si celealte urbi de categori'a Fagarasiului, are numai dreptulu de a-si conscrie pre alegorii sei proprii.

Déra chiar si din punctu de vedere alu autonomiei ambelor municipie nu se pote justifică conscrierea alegorilor in modulu pretenție, recunoscendu dreptulu unui municipiu d'a se amestecă in caus'a curatul interne a celui laltu; tocmai pentru aceea in instructiunea din 10 ianuariu 1866, §-ulu 1, se dice expresu cu referintia la Fagarasiu si cele alte duoue orasie, „din care causa alegorii din aceste cetăti sunt a se conscrie prin autoritatile lor propriie.“

ad 3.

In intilesu instructiunei din 10 ian. 1866 si a instructiunei din 16 aprilie 1872, apoi a paragrafului 7, punctu 6 alu articlului de lege V. posisionianu, una juredictiune indreptatita la alegerea de deputatu pote ave numai unu comitetu central, acăstă este evidinte, la care trebuie să se observe si aici, că §-ulu 49, care se invoca in nalta ordinatiune din 10 maiu a. e. nici la asta cestinu totu din motivele aduse la punctu 2, nu are, nici pote ave aplicare si acestu intilesu.

In Transilvania numai acele cetăti potu compune comitetu central electorale separaturi cari au dreptu a alege separaturi deputatu dietale. (§. 5 alu instructiunei din 10 ianuariu 1866, si §. 6 alu instructiunei din 16 apr. 1872.)

In municipiu Fagarasiului atatuo la alegerea dietale din 1866, cătu si la cea din 1869 a fostu alesu numai unu comitetu central, in care au luat partea si urbea Fagarasiana, si nici se pote altu cum; caci instructiunea din 10 ian. 1866 despune expresu in §. 1.: „la compunerea comitetului central pentru conducerea alegorilor va fi de a se luă privintia si la pomenitele orasie.“

In acestu modu s'a urmatu prin concluzulu din 4 maiu 1872. Dara nici e practicabile infinitiarea a duoue comitete centrali caci ar impreună foră nici unu scopu cursulu lucrărilor prin certele ce ar aduce securaminte cu atat'a mai usioru, cu cătu nici din nalta ordinatiune a Escalentiei Tale nu se pote scri, care este adeveratulu cercu de activitate a comitetului central Fagarasiu, si care in referintia cu acestu a comitetului districtual. —

Pana adi legea, respective susu citatulu §. 1. alu instructiunei din 10 ianuariu 1866 nu s'a schimbă prin alt'a in modu constitutiunale; prin urmare este singur'a cincisura dupa care am urmatu si a trebuitu se urmăru la compunererea comitetului central.

Din espunerea acestoru motive să Te induri Escalentia Ta, domnule ministru, a vedé, că municipiu la aducerea concluselor din 4 maiu curinte, a fostu condusu numai de legea positiva si de impregiurările locali. Anularea acestoru conluse cu atatuo ne a suprinsu mai tare si a produsu in noi generale durere, caci s'a intemplat in unu momentu candu sperantile populatiunei in acestu municipiu se aflau in cea mai buna pornire de impacatiune si incredere facia cu situatiunea presente; — ba se pote afirmă foră esagerare că intréga populatiune romana din Transilvania, condusa de asemenea spiritu de impacare va cauta cu mirare la asta despusestiune nemeritata din partea nostra.

In cea mai perfecta lealetate nu potem a nu constata opiniunea dominante in presinte aici, că populatiunea municipiului considera defigerea locului de alegerea in urbea Fagarasiu identica cu impedecarea, séu celu pucinu impreunarea presentării alegorilor din districtul in favórea unei anumite persoane, care agita pentru realegerea sa de ablegatu.

Comisiunea municipale nu este in acesta credentia; ea atribue despusestiunile Escalentiei Tale din 10 maiu curinte numai unei sinistre si intentiose informatiuni; dorere insa că pre computul si in daun'a causei publice si a increderei reciproce.

Cu totē că municipiu la aducerea concluselor sale din 4 maiu 1872 nu s'a abatutu de la lege intru nemica, ci s'a folositu numai de dreptulu seu de autonomia, totusi spre a adeveri si cu asta ocasiune spiritulu nostru de impacatiune si incredere, comisiunea municipale a luat de nou in considerare si la noua desbatere conluse din 4 maiu 1872, si a decisu dupa cum se vede in protocolul din 22 maiu 1872:

1. In privint'a locului de alegere, considerandu că *Sinca-vechia* e una comunitate care numera aproape 400 de case, are localitati amesurate pentru primirea alegorilor si a comisiunilor, are drumu bunu de comunicatiune si in departare de la drumul tieri numai de 1½ miliarie, éra de Fagarasiu numai 3 miliarie, pre candu de cerculu Branului care dă unu insemmnatu contingent de alegori si afla multu mai aprópe, comisiunea municipale vede că este dreptu si ecuitabile, si mai multu in favórea alegorilor din Fagarasiu de cătu acelor din cerculu branianu si altor comunitati indepartate, cum sunt *Cuciulata*, *Lupsia*, *Comanale-inferiora* si *superiora*, — ca locul de alegere să fia si să remana in *Sinca-vechia*.

2. Comisiunea municipale nu are nemica in contra, nici a avutu, ca urbea Fagarasiului ca municipiu autonomu, să ai conscria pre alegorii sei, pre cum 'lu indreptatiesce instructiunea din 10 ianuariu 1866, §. 1.

3. de óre ce s'a aretatu si este in firea lucrului, că duoue comitete centrali ar ingreună cursulu lucrărilor fora scopu, comisiunea municipale purcedindu numai din una corecta procedura in estu respectu, a decisu, că lasa in voia urbei Fagarasiu, să-si aléga in propozițiea populatiunei sale 6 membri in comitetul central, in care districtulu din partea sa a alesu 18, si asiā comitetul central, compusu in comunu, va consta din 24 de membri.

Daca inss Escalentia Ta vei preferi ca urbea Fagarasiana să participe in comitetul central cu 12 membri, căt si alesu urbea acăstă dupa harth'a ei, năa comunicata de datulu 14 maiu curinte Nr. 20 presid. pentru acestu casu comisiunea municipale a alesu in propoziție si amesuratu antecedintelor, unu numeru de 36 membri din districtu, ca in acestu modu comitetul central să se constituie din 48 de membri.

Acestea sunt, Escalentia, conlusele cari le a adusu de nou comisiunea municipale in urm'a inaltului ordinu din 10 maiu 1872 si cari sunt efusul convictiunilor sale basate in lege si in imprejurările nostre locali.

Deci ne luăm voia a ne rogă in umilitia, ca Escalentia Ta, domnule ministru, să Te induri a luă la cunoștința aceste conluse si a ordina esecutarea loru. *)

Din Siedintia comisiunei municipale districtuale extraordinarie, tienuta la Fagarasiu in 22 maiu 1872. —

Din cerculu electoral Radna, cottulu Aradului, la finele lui maiu.

A trecutu lungu timpu, de candu nu s'a mai scrisu nemica din acestu cercu, macar că se petrecu lucruri, cari ar pretinde o interesare cătu mai viua, a nume facia cu alegorile ce totu mereu se apropia.

Comisiunea conscrietória, care fu statuata in centrulu cercului, in orasul Radna, ieri in 26 maiu si-a finit activitatea. Resultatul lu-potemu numi favoritoriu pentru romani, de si cam pe la inceputu poporul să areta — cam indiferente, multi se esprimau că totu alegorii preste alegeri, si nici candu vre-unu bine pentru usiurarea multelor sarcin; altii diceau că, mai bine ar fi de nici nu s'ar mai alege representanti, — de óre ce domnii si asiā nici că mai asculta de vócea acelor individi si deputati cari pretindu usiurarea dărilaru si alte imbunatatiri pentru sórtea poporului. —

O minunata nepasare, de care insa n'avem ce ne miră, candu vomu socoti că bietulu popor nici că mai scie in catro să apuce.

Se cle intregi de subjugare a trecutu preste noi, si acestea avura acelu eșeu, in cătu nitempră credint'a in domni si semtiu mai nobili catra ce este bunu, natuinalu si conduceitorul la limanul fericirei.

Poporul nostru romanu dedatul sub tutu straina si tirana, nu se pote averta la acea trăpta a vietiei sociale, in cătu să-si scia insusi cere si eluptă drepturile sale politice, cari naturalmente trebuie să le aiba cetatenii unui statu liberu, atatuo ca individi singuratici, cătu si ca natuine.

Se vede si de aci că strainismulu a intrebuinitatui tōte machinatiunile spurcate si infarante spre a ni pune pedeci intru desvoltarea nostra pe terenul culturii politice si natuinali, scîndu elu — firesce — pré bine, că numai pre asta caele ni pote stinge in inimile nostra consciint'a demnitatei nostra ca cetateni si romani, Aveniu esemplu vîne in privint'a acăstă, si chiar asta ieră vediuramu, cu ce despretiu denegara dd. magiar in diet'a tierii ori si ce ajutoriu pentru promovarea culturii nostra natuionale!

Cum amintii deci mai susu, comisiunea de inscriere si-a finit lucrarea in 26 si tōte actele le-a transpusu comisiunei centrale pentru mai departe procedere. Credu că este la locu, a vi face cunoscutu, cum unu membru magiar alu comisiunei conscrietória fece mare abus de pusetiunea sa — prin aceea că — nu sciu pre ce basa a inscrisu pre toti pedurarii, (sumarii) din acestu cercu, pe candu acestia n'au

nici o posesiune, ori alte vénite anuale, in iniesculesu legii; si acum suntem curiosi, că óre comisiunea centrală, in urm'a reclamatui facute de unu stimatu d. sterge-ii-va din list'a alegorilor?! Se pare ca de acătă apucatura nedémna, numitul d. magiaru s'a servit numai pentru că a avutu unu scopu ascesun! A nume se vorbesce in cercurile private din Lipova si Radna, că padurariul erarialu *Nachtnebel* ar voi a candidă in acestu cercu si atunci ar ave lipsa de acei ómeni ce stau sub a lui comanda.

Se scie că precum in totu loculu asiā si pe la noi candidati resară ca buretii dupa plōia; pană acumă ar fi vre-o 5 candidati de cari se vorbesce a nume J. Misiciu, J. Belesiu, D. Joanescu, *Nachtnebel* si unul dintre dd. Mocioneni. Am poté dice: „multi chiamati, dar pucini alesi.“

Conferintia conciamata pe 3 iuniu in Aradu va avea a decide in caus'a candidatiunilor si sperămu că va fi la inaltinea chiamarei sale, de unde apoi va urmă de siguru invingere candidatului nostru carele firesce — va trebui să aibe inaintea sa programulu conferintiei nationale din Aradu. —

Mitru.

Langa *Muresiu*, in Carasiu 15 maiu.

Omulu e creatu să fia liberu, er candu in libertatea sa se ataca, atuncia elu si ie refugiu la lege, unde essiste atare, unde nu, — la bota; er candu cei-ce sunt pusi spre eseoutarea legilor, in locu săti apere libertatea atacata, ei te ataca si din parte-si, atuncia naturalmente urmădă, nu numai la ómeni, ei chiar si la dobitoce că se supera si se vaiera si si impartasiescu dorerile, si — ne'ndestularea cresce si cu ea ur'a in contra asupriorilor, si — in crederea si respectulu catra lege — cade!

Acum daca in imprejurările presinti ne vaerămu si noi, si ipartasim necadirile nostre onorabililor lectori ai „Albinei“, acăstă o facem numai spre alinarea dorerilor, ce le semtimu, candu ni vedemus atacate si desconsiderate drepturile nostre, pre cari noi le credeam garantate prin legea electorală.

Deci cu permisiunea on. Redactiuni vom deacoperi unele abusuri, ce s'a facutu din partea comisiunei conscrietória de alegori in cerculu Fagelui.

Acăsta comisiune respinge pre alegori de la votu sub cele mai felurite preteste, adeca in unele comune nu e de ajunsu ca să fia cineva alegoriori, daca are 10 jugere de pamentu si mosia de pruni, ei se poftesc să aiba depline 11 jugere, pre candu totu in acele comune, inscriv si cu proprietati de 2 jugere, ba nici nu mai intrăba de proprietate, daca dd. notari au notatul in lista langa nume, cuvintele: „Biró“, „Albiró“, „Esküdt“. Va să dica, daca au temeu de a-i fiind de guvernamental !

Apoi de să li se spune in facia că legea electorală nu privilegiă pre judi si pre juratii comunali, si că domnialor lucha in contra legii, acăstă nu se ie in consideratiune de feliu, ei, in frunte cu dlu Szolgabiró alu Muresiului, mistifica si batjocorescu legea pre cum li vine mai bine.

Pre gornicii erarii, dd. de la potere ii inscriu de alegori, si asemenea pre toti pre cari ii recomenda partisianii lor, foră privire la lege si avere; dar pre gornicii lui Mocioni, cari afora de lăf'a anuala, au inca si realitatele lor, case si pamentu, ii respingu foră sfîrșea, macar că stau într'o categoria cu cei erarii. Poftim dreptate domnăsca ungarăsca!

Romanii din Bunia s'a infacisiatu naințea comisiunei electorale la numeru 115, si ei, afora de aceea că au pamenturile lor urbariale, au rescumperat — acumă 6—7 ani — și pamentul dominialu, si de atuncia au intrat in posesiune faptica, si contracturile lor sunt întărite prin potestatea cărtii funduarii, totusi ei au fostu respinsi de la votu, macar că posiedu unii pana la 50 jugere de pamentu!

Pana candu pre magarii de acolo cari se asiediara pre o parte a dominiului rescumperat, ii primira la inscriere foră nici o dificultate, fiindu domnialor de credint'a că acăstia, easi in anulu 1869, vor vota eu candidatul deachianu, insa domnii se pacalira, caci acesti frati unguri curendu dechiarara că sunt cu stang'a!

Mai adaugem la aceste nerusinate abusi, că dlu Solgabireu alu Muresiului „poftesc de la subalternii sei supunere órba, si a nume ca să votedie toti acolo, unde să elu va vota; fiindu că de ultcum, de la comite supremu, si *

pana la judecătii comunale, toti vom cădea din disgregatori!“¹⁴)*

De ce ne prinde mirare — este, că unii invetitori ai noștri, ma și unii preoți, în astfelul de timpuri de îspita, ni parăescu cauza, și se încercă a trage după ei și pre popor, și pre contă acestui a se recomanda domnilor stăpanitori, prin trista miserabilitatea lor!

Asia în dilele trecute dlu docintele din Batta I. Nestor, carele la tōte alegerile a votat cu contrarii, veni la Birchisul la judele cerești, insocut de dlu preotul *Jurja*, în cova misiune secreta. După ei alergă iute parințele Gonteanu, cela lăsată dnu preotu, vaeranduse că ei duoi pre elu l'au facută a cinacea rota la caru în comuna, și de dlu nime nu vră să scia; dar că merge și elu cu ei duoi la tergu, cu intréga listă alegatorilor, dar din banii pentru alegerea de ablegatu să se dea și santei sale ce se cuvine ca celui mai betranu!

Unu altu venerabilu parinte, inspectore de școale, deputatul la sinodul eparchialu etc. în secretu iē parte la consultările partidei deachiane, și totusi pe facia vră să trăea de națiunalu; ilu vedemul pitulindu-se intra contrarii nostri și acuma, casă la 1869, și sfatuindu că nu e bine a mai veni la alegere cu standarde națiunale, ei e mai potrivită a stă în partidă deachiană, apoi de acolo a votat cu candidatul națiunale.**)

Mai altii in fine dintre preotii nostri s'au pusă să jocă pre neutralii său indiferenții, — arătându-se prin acăsta contrari și nouă, și contrarilor nostri, și meritandu astfelui a fi desconsiderati de ambele părți.

Sunt inşa, haru dlu! și romani buni în cercu, atâtă intre preoți și docinti, că și intre economi; șomenei cu caracteru de feru, resoluti a stă la partidă națiunala romana o data cu vieti; și — totu sufletulu buru din cercu înprejurul acestora se aduna; acesteia sunt lucerii nostri povetitorii, acesteia mangaierea noastră, mantuirea onorei națiunale! —

De cei rei ai nostri, nu ni pare reu; trăca, duca-se din colo! Ne necagim inşa pentru cei ce numai cu gură ni se aprobia si lauda, era in fapta ori nu facu nemică, ori facu servitie contrarilor nostri. Dar ni-i insemmănu pre toti, pre cei buni si pre cei rei, pre cei tari si pre cei slabii; căci — mai avem să traim si să fim romani și după acăsta alegere! Romanul — er trebue să tienă, și — va tienă minte!! Mai multi alegatori.

Aradu, 14 maiu 1872.

*Interpelatiune, adresata vener. senatului episcopescu alu Consistoriului Aradului. Tōta lumea scie — din dilarile națiunale, că in lună lui maiu 1869 episcopii bisericicei catedrale Aradane a arangiatu unu balu in padurită orasului, alu caruia venită curată, — după detragerea speselor, — menită in favorul bisericicei catedrale — s'a urcată la 460 fl. v. a. Acum sunt tocmai 3, di: trei ani de atunci, — foră ca se fimu cetitu *socotela publică*, — ma după cum suntemu informari din celu mai securu funte, — cu banii acestia — ca cu multi altii de asemenea categoria s'a facută „teaca punga!“*

Deci interpelămu ven. senatul episcopescu că ce scia de socotelele acelei famosă episcopii parochiale de la catedrala? si déca are cunoștința, ce si candu cugeta a dispune in privința anomalieilor de asemenea natură odișoă si compromisietoria?

Vor mai urmă asemenei interpellatiuni!

Cătiva contributori.

† Necrologu.

Inca pre unu dintr-o cei mai buni si zelosi fi ai națiuniei, ni-lu rapă crudă moarte — tocmai acuma, candu, lipsă de atari ni este la culme! Éta corespondintă ce ni aduce tristă scire:

Vinga, in Temesiul, 18 maiu v.

Cu anima infranta anunciu fratilor, amilor si cunoscutorilor, că multu amatul meu parinte *Ant. Todorescu*, preot. Monostorului, după unu morbu de 8 dile, in 12/24 maiu a. c. in estate abia de 52 de ani, se mută la locasiul eternu! Nainte de a-si dă sufletul, la 11 ore de

*) Dar — nu mai glumiti! Său se pote sătă orba si foră de lege?! Děca astă poruncă s'ar adeveri, apoi locul acelor poruncitorilor ar fi — său in casă nebulor, său in criminalul! — Adunati date, ca să areăm lumei, ce porcă facu dñii din legăa si constitutiunea tierei!

R. d.

**) Dieu, misericordie ce facu dd. de la potere, ar merită atare pacala! numai d'er fi ai nostri — șomenei cari să-i paçălescă si invetie minte o data.

Red.

nopoate luandu-mi si stringendu-mi mană, cu lăcrime in ochi mi disă: „*Fiule, inca putienu, și nu voiu mai fi. La 2 ore după mediul noptii voiu incetă din viață.*” Ti incredintedi pe mai ca-ta, si pe sora-ta veduvita. — Spune salutarea mea din urma tuturor fratilor, amilor si cunoscutorilor națiunali si nemului romanescu, pre carele atătă l'am iubit! Fiilor mei spirituali, după cuvintele mantuitorului, li lasu „*pacea mea!*” Impartasindu-se apoi de santă cunincătura, incepe să sfatuă pentru viitorul, pana aproape catra 2 ore după mediul noptii; atunci facandu-si semnul crucii, ceru lumenarea si incrusiandu-si manile pe peptu, eschiamă: „*Acum dimite Domne pe servul teu,*” si numai de cău si dede sufletul in manile creatorului; lasandu după sine, in profundu doiu preamată sa socia *Marta*, pre fi'a sa vedova *Elisabeta Andreiu*, pre subsemnatul seu fiu, preotu in Vingă, cu socia resp. năra *Elisabeta* si cu trei fiu, respective nepoti: *Georgiu, Regina* si *Traianu*, lasandu-ii intre suspinuri jalmice. Înmormantarea s'a tenu tu cu multa pompa in 14 maiu. Fia-i tieran'a usioră si memoră binecuvantata!!!

Antoniu Todorescu.

† (*Necrologu.*) *Solomonu Loichitia*, parochu in comună Jebelu, cottulu Temesiului, abia in estate de 37 de ani, in urmă unui morbuscurtu, a reposat intru dlu in 7 maiu a. c. lasandu in doliu pre amată sa socia impreuna cu patru, curendu și alu cincilea prunci; — ilu plangu toti amicii si cunoscutorii sei impreuna cu totu poporul din comună pre care reposatulu a pastorito cu devotamentu aproape 15 de ani. Fia-i tieran'a usioră si memoră binecuvantata!!!

† (*Necrologu.*) *I. Noacu de Huniadu*, c. r. maioru in pensiune, renumitul ero de la Chlumu, vulnerat greu acolo si de atunci sdruncinat in sanatate, deputat la congresul națiunale bisericescu si națiunalistu pré zelosu, după unu telegramu in „*Teleg. Rom.*” din Sibiu, joi in 10/22 maiu a reposat in Hatieg, deplansu de tōti cătă l'au cunoscutu, cari toti l'au și iubit. — Fia-i tieran'a usioră si memoră eterna! —

Varietati.

‡ (*Literariu*) Dilele acestea a esită de sub tipariu, in Pesta, in editură Albinei, unu opu — celu d'anteiu in asemenea ramu, sub titlu: „*Baile lui Ercule*, și *Scaldele de la Meedia*,” de Dr. Aless. Popoviciu, in cuprinsu de peste 200 pagine si cu cinci litografii interesante, scrisu acestu opu din punctu de vedere si națiunala, si alu scientie, si dedicatul — cu pré naltă voia — archiducelui principie de corona Rudolfu. De vîndare se află in Pesta la Redact. noastră, in Viena la dlu B. G. Popoviciu, in Baile Erculane din Meedia la autore. Pretiul este 2 fl. v. a. — Curendu vomu publică o critica din condeiu competinte a supră acestei cărti. —

= („*Sperantia*“) in nrulu 10 alu seu publică dubă acte, ce ni-au atrasu atenția. Antau: unu articolu de la dlu V. Mangra, in contra cererei banatienilor pentru unu *consistoriu propriu in Temisiéra*; a duobă: unu *Rescriptu ministeriale*, din 11 maiu a. c. despre aprobarea prin *MSa regia apostolica a intregului actu de impacatiune cu fratii serbi*. — Ce se tiene de articulul dlu V. Mangra, trebue să ni spremem parerea de reu că DSA n'studiati cestiușe mai atfundu, ci procede la deliberarea ei din puncturi de vedere cu totulu secundari si triviali. Trece cu totulu cu vederea imprejurările anormali in luptă cea omnilaterale in carea ne aflămu, unde de contrarii nostri, bisericesci si națiunali, chiar la puncturile său pusătiunile cele mai slabe suntenii atacati, cari deci — iute trebue prefecute in fortaretie, și celu pucinu in redute, cătu se pote de bine intarite. Multe ne mirămu, cum — tōte vremu să le scim, să le pricepemu său presupunem numai aceea, că — văcea comună a poporului este văcea lui Ddieu, este văcea supremei necesități, semitate de poporu. Credem că — „*sapieni satia*.” — Rescriptul ministerialu 'lu vom reproduce si noi in nrulu viitoru. —

= (*Dlu J. E. Tieranu*) comerciantele nostru națiunala bine cunoscute din Temesiora, ni anuncia nouă er noi anunciamu onoratului Publicu interesatu, cumca negotiator'a Daale de la 10 maiu in căci se află in strat'a de „*trei granadiri*“ nr. 620, si cumca reprezinta si un'a dintre cele mai reali societăți de asigurări si primește asigurării de totu feliul.

In fine din anunciu dsale pricepemu că, primește comande pentru totu feliul de cărti romane, mai vertosu scolaru, si pentru mape in limbă romana. —

Nr. 820/1872.

A L B I N A,“
Institutu de creditu si de economii, in Sibiu.

Se aduce la cunoscintia dloru actionari, că *certificatete de actiuni* ale institutului nostru, cu col'a de cuponi intréga pe 10 ani s'au speditu dilele aceste prin dñii fosti reprezentanti ai nostri pentru culegere de subscriptiuni, de la cari dñii actiunari vor avea le primi pre langa restituirea adeverintelor interimali. Domnii actionari, cari n'au respunsu inca, afara de ratele actiunei, si căte unu florinu de fiecare actiune pentru acoperirea speselor, vor avea bunetate a numeră acelii fiorini la primirea certificatelor.

Reclamări in afacerea certificatelor de actiuni, sunt a se face de adreptul la acăsta directiune.

Sibiu, 21 maiu 1872.

Directiunea institutului.

Concursu.

Devenindu vacanta parochia din Tasiadu (cottulu Biharii protopr. Oradii-mari) cu acăsta se scrie concursu pana in 28 maiu a. c. cal. v. candu va fi alegerea de preotu.

Emolumintele sunt:

1. 16 jugere de pamentu aratoriu.
2. Birulu de la 223 de case căte o mesură de la casa.

3. Stolele indatinate.

4. Cas'a parochiala cu gradina de legume.

Doritorii de a recurge la acăsta parochia au a-si trimite recerutul recursu instruitu după „*Statutul Organicu*“ catra comitetul parochialu din Tasiadu adresat ușor de adreptul catra protopopulu Oradii-mari. Datu in Tasiadu in 2 maiu 1872.

1—3

Comitetul parochialu din Tasiadu.

Cu invocarea protopopului Oradii-mari.

Concursu.

Pentru statuinea vacanta de invetitoriu in Cladova, protopresbiteratul Hasiasului, proveditu cu urmatörile emoluminte: 84 fl. v. a. 12 cubule de grău, 24 de cucerudiu, una maja de clisa, una maja de sare, 15 lb. de lumanari, 10 orgii de lemn pentru cuartiru si scola; estravilanu ½ lantiu si fenatice de 2 lantie, in fine cuartiru liberu cu gradina de la gumi er de ½ lantiu. — Reflectantii să-si tramita catra subsrisul recursu, instruite in tielesulu statutului org. pana in 25 iuniu a. c. st. v. care va fi si diu'a de alegere.

Leucusiesci 14 maiu 1872.

In contilegere cu comitetul parochialu

Adamu Rosa, m. p.

1—3 *inspect. scoiaru.*

Concursu.

Prin resignarea betranului invetitoriu Vasil. Goitiu, devenindu vacante statuinea invetitorisca la școala confesiunala gr. orientale din comună Ciorda, protopresbiteratul Bisericei-albe, se scrie concursu cu terminu pana la 25 iuniu a. c.

Emolumintele se cuprindu din salariul anualu de 84 fl. v. a., 15 metri de grău, 15 metri de cucerudiu, 5 stangeni de lemn, 5 stangeni de paie, 100 lb. de lardu, 100 lb. de sare, 20 lb. de lumanari, 2 jugere de pamentu, cuartiru liberu cu gradina de legumi, de la 74 numere de case căte 15 oche si de la 20 căte 10 oche de cucerudiu despăiatu si stol'a. Concurrentii au a adresă recursu, cu timbru si instruite conformu §§. 13 si 121 ai stat. org. bis. — catra on. Sinodu parochialu gr. or. din Gavodzia, la dlu protopr. J. Pesneau in Lugosiu.

Gavodzia, in 30 aprilie 1872.

In contilegere cu dlu protopr. tractualu.

3—3 *Comitetul parochialu.*

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei vacante din comună Gavodzia, in protopr. Lugosiului, cottulu Carasiului, se deschide concursu cu terminu pana in 23 iuniu a. c. c. v. Emolumintele sunt: 12 jugere de pamentu de aratura, 13 jugere pentru fēnă si unu platiu parochialu intravilanu de 1 jugeru. Mai departe: de la 74 numere de case căte 15 oche si de la 20 căte 10 oche de cucerudiu despăiatu si stol'a. Concurrentii au a adresă recursu, cu timbru si instruite conformu §§. 13 si 121 ai stat. org. bis. — catra on. Sinodu parochialu gr. or. din Gavodzia, la dlu protopr. J. Pesneau in Lugosiu.

Doritorii de a ocupă acestu postu invetitorescu, sunt avisati a-si trimite recursurile loru proveditu cu estrasul de botediu, cu atestatul de moralitate, cu testimoniu despre absolvarea cursurilor pedagogice, si de calificatiune cu calculu bunu — precum si despre absolvarea de 4 clase gimnasiale cu succesu bunu, — cei ce vor produce atestatul, cumca sunt bine meritati pe terenul invetimentului, vor avea preferintia, — desi vor avea numai 4 clase normale.

Recursurile au de a se substerne bine instruite, de a dreptul comitetului parochialu din Covasintiu, inclusiv pana la 6 iuniu c. v. candu se va tienă si alegerea Invetitorului. Concurenții să pana atunci se invita, in care va Domineca, său di de serbatore a se prezenta in persoana la stă biserica, pentru de a se face cunoscuti poporului. — Covasintiu, la 8 maiu 1872.

Cu scirea si convoiearea mea:

Joanu Moldovanu, m. p. 2—3

inspectoru cercualu.

Massimiliani Balintu, m. p.

presed. comit. paroch. alu Covasintiu.

IN TIPOGRAFIA LUI Em. Bartalits.

CONDUCATORIUL POLIT. SI REDACTORUL RESPONDENTULUI Vincentiu Babesiu.

Concursu

Pentru ocuparea statuinei invetitorescu la școala confesiunala gr. or. romana din comună Sintea, cottulu Aradului, protopopiatul si cercul inspectorale alu Chisineului, se scrie concursu pana la 24 iuniu st. v. 1872. Emolumintele sunt: 80 fl. in bani, 8 sinice de grău, 2 sinice de cucerudiu, 10 centenarie de fēnă, 5 orgie de lemn, cortelul liberu, si gradina.

Doritorii de a ocupă acăsta statuine, vor avea recursele loru bine instruite, si adresate comitetului parochialu, a le trimite inspectorului scolaru alu Chisineului Joane Cornea, in Chisineu, cu carele in contilegere se si scrie acestu concursu.

Sintea 16 maiu v. 1872.

1—3 Comitetul parochialu